

BRAKOWAĆ (90) *vb impf*

Wszystkie samogłoski jasne.

inf brakować (28). ◇ *praes 2 sg* brakujesz (2). ◇ *3 sg* brakuje (27). ◇ *1 pl* brakujemy (1). ◇ *2 pl* brakujecie (3). ◇ *3 pl* brakują (8). ◇ *praet 3 sg m* brakował (2). ◇ *1 pl m pers* brakowaliśmy (1). ◇ *3 pl m pers* brakowali (1). ◇ *fut 3 sg m* będzie brakował (1) *Leop*, będzie brakować (1) *BudBib*. ◇ *2 pl m pers* będziecie brakować (1). ◇ *imp 2 sg* brakuj (1). ◇ *1 pl* brakujemy (1). ◇ *con 3 sg m* by brakował (2). ◇ *impers praet* brakowano (1). ◇ *part praes act* brakując (9).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Dokonywać wyboru, wybierać, przebierać, różnicować, dzielić na lepsze i gorsze; wyróżniać; diligere, edecimare, eligere, interlegere, relegere, seligere, delectum adhibere (facere, habere, tenere) Cn (89) : PaprPan I4v; Bierze co się nátráfi/ iáko sżczęście pádnie/ Czego się może dorwáć/ nie brákując krádnie. KlonWor 36.*

brakować kogo, co (4): gdy będzieś raczył brakować to zebranie owczarniey swoiey *RejPs 143v; Nielza iedno piśmá czyść á spráwy brákować/ A tym co pocżciwżego ząwżdy sie spráwować. RejWiz 3v; Strum N3; wśzelákie rzeczy/ to iest czyny/ porządnie odbierać: to iest Gonty/ Gwoździe/ liczyć/ brákować. GostGosp 74.*

brakować z kogo: ktore [senatory] Pan Bog a wezwanie Krola Pana naszego z ludzi brakując z owego pocztu szlacheckiego w tamten zbior Rady Koronnej sadzą *Diar 32.*

*brakować kim, czym (57): KromRozm II yv; KromRozm III K2; GliczKsiąż K3v; GroicPorz tv, pp2; KrowObr 48v [2 r.], 201 [2 r.]; RejWiz 157; Leop Is 42/2; Cierpmyłz thedy w tey owczárni złe dla dobrych: nie ruguymy sye z niey/ áni brákuymy sóbą; niech kákol będzie ze pńzenicą áż do żniwá OrzList f2; BibRadz 2.Par 19/7; BielKron [84²], 247, 258; Recipiebantur milites sine delectu, Láda kogo przyjmowano nie brákowano nikiem kto w ymię boże okrzczón tego pińano. Mącz 187d; Prot Ev; RejAp Ee4v; RejPos 243, 243v, 245v, 300 [2 r.]; BiałKat 190v [2 r.]; gdy ich piśmem wedle rozumienia swego brákuiecie *WujJud 35v, 32, 72v, 157v, 199, L13 (8); WujJudConf 190; PaprPan N2, O, P2v, Qv, R3, Cc3 KarnNap A4v; ModrzBaz 116; Oczko 29v; SkarŻyw 311; ReszPrz 41; WujNT Iac 2/9, k. Aaaaaa3; Miáltá Prułkié máią siłá Przywileiów [...] ále iémi naprzód ięto brákować ná Séymie Wárfzawkim, 1563. SarnStat 1130, 1280. Cf »brakować stanami«.**

brakować między kim (i kim) (2): kiedy przydzye brákować między wiernymi y między niewiernymi swoiemi/ żadnemu sie ftanowi tego zwierzyć niechciał *RejPos 340; BudBib Lev 27/33.*

brakować w kim, w czym (8): Poznać to ma każdy ocyec/ áby sijn nye zaráżem w sńacych gmerał á brákował *GliczKsiąż F2v, F2v; żeby sługá w roskázaniu páná swego miał brákować/ iedno przyimuiąc/ á drugie odrzuciáiąc. CzechRozm 100; KochSz C; ReszPrz 41; WujNT 789, Xxxxx3v; W pośpolitym rużeniu/ kiedyby ták miał brákować: wieleżby ich zośtáło? PowodPr 62.*

Zwroty: »brakować osobami, w osobach, personami« [szyk zmienny] (23): Nie będziecie brákować Perfonámi ná Sądzie/ ták máłego będziecie słucháć iáko y wielkiego. *GroicPorz pp2, tv; KrowObr 48v [2 r.], 201 [2 r.]; RejWiz 157; Leop Is 42/2; BibRadz 2.Par 19/7; niebrákuy ludźmi/ ták sóbie wáż vbogiego iáko bogátego BielKron 258, [84²], 247; RejAp Ee4v; RejPos 243, 243v, 245v; BiałKat*

190v; *KarnNap* A4v; *SkarŻyw* 311; lecz iefli ośobámi brákuiećie (*marg*) maćie wzgląd ná ośoby. w ośobách przebieraćie. (-)/ grzełzyćie *WujNT Iac* 2/9, s. 789 *marg*, k. Xxxxx3v, Aaaaaa3.

»brakować stanami, stany« [szyk zmienny] (7): łtany Koronnymi brákuieimy/ Przywileie Koronné/ ták iáko ná przetáku groch z wyki przebiéramy *OrzQuin* B3; *RejPos* 300 [2 r.]; *RejZwierc* 5, 51v *marg*, 244v, [280].

a. *Odrzucać, dyskwalifikować, dyskryminować; pogardzać; abdicare, abrogare, carbone aliquid notare, improbare, recusare, reicere, reprobare, repudiare, respuere* Cn (17) :

brakować co: Kiedy iuż huffy łzykował/ Oślá z záiącem brákował. *BierEz* S2.

brakować kim, czym (16): kfyęgámi Máchábeow/ y nyektoremi inymi brákuyą. *KromRozm III* F2; Vítáwiliłmy iżby żaden niebrákował drobnymi pieniędzmi *UstPraw* E3; *RejPos* 37v, 216 *marg*, 303; *WujJud* 65v; przeto też żádnemi włádnóściami mow nie brákowaliłmy. Znaydziełz tu łłowa wielgopolłkie/ znaydziełz Krakowłkie/ Mázowieckie *BudBib* C; *CzechRozm* 141, 141v; *KochPs* 150; *CzechEp* 194; *KochFr* 84. Cf »brakować osobami«.

»brakować osobami, ludźmi« [szyk zmienny] (4): á nie brákuie nic nanędznieyłzemi ośobámi/ gdyż woła ná włzytki *RejAp* 157; *RejPos* 216, 237v; Pychy pełen nietylko ludźmi brákuie/ Ale y Bogá łobie lekce łzácuię *KochPs* 15.

Szereg: »brakować a obierać; obrać a brakować« (2 : 1): pierwey [...] niźby dziećię vmiáło brákować złym á obierać dobre *CzechRozm* 141v, 141; *CzechEp* 194.

2. *Braknąć, nie stawać, nie mieć [komu na czym]* (1) :

Przysłowie: Donec eris foelix multos numerabis amicos Pokić łzczęście folguyę[!]/ ná przyáznić nic niebrákuyę. *Mącz* 94c.

Synonimy: **1.** *przebierać, wybierać; a. obierać.*

Formacje pochodne: *przebrakować, zbrakować.*

Cf **BRAKOWANIE, BRAKOWANY, BRAKUJĄCY**